

Meghalt Veres Péter

Elment a magyar falu legendás embere, a gypsoriak hűséges szószólója, a mai magyar irodalom élvonalbeli mestere. Életének hetvenegyedik évében elhunyt Veres Péter.

Ha valaki egy távoli kontinensen csak az ő sorsát, az ő műveit ismerné a magyar haza tízmillió lakosának életéből — gondolataiból, az tisztán és árnyaltan látna a 20. század honi küzdő parasztságának történelmi útját és helyzetét. Veres Péter a koror társadalmi szélsőségek világában született. Balmazújváros hiába épült a roppant tágasságú Hortobágy peremére, a kétkézi ember ott is gyötrőn szegény volt. Veres Péternek is már a negyedik elemi után munkába kellett állnia. Gorkijian hányatott ifjúsága során volt kiskondás, gulyásbajtár, nap-számos, dolgozott a vasútnál pályamunkásként, arató-nak szegődött a Semsey-uralomba... és fiatalon megismerte a proletariátus igazán Marx által megfogalmazott ígét. A Szociáldemokrata Párt balmazújvárosi földmunkás szervezetének tagjaként került közel a szocializmus elméletéhez. Az ott megismert gondolatok és saját életének lázító tanulságai készítették arra, hogy azok sorába álljon, akik vállalták a harcot a magyar feudalizmus ellen.

Már a Tanácsköztársaság idején jó szívvel és minden erejével, tehetségével vállalta a forradalmi közösség szolgálatát. Tagja lett a helyi földosztó bizottságnak, direktóriumnak, munkástanácsnak. A reakció ezért előbb másfél éves romániai internálással, majd midőn onnan kiszabadult és hazatért, egyévi börtönnel sújtotta.

Aligha volt még egy magyar író a két világháború között Magyarországon, aki a Veres Péteréhez hasonló társadalom alatti helyzetben, az önművelés és önkifejezés hasonló eredményeit érte volna el. Népess család eltartásának gondjával a vállán, csendőrkötől, bíróságoktól zaklatott parasztember-

ként is országos figyelmet keltő íróvá és közéleti emberre emelkedett. Az Alföld parasztsága, a Számadás és a Gypsor című könyvei széles körben ismertté tették Veres Péter nevét. Veszélyes ellenfelükre ismertek benne a hatalom emberei — a tollal és az élőszóval egváránt pompásan bánó harcostársra a Márciusi Front vezetői.

Hazánk felszabadulása szinte népmesei fordulatot hozott az egykori balmazújvárosi szegényparaszt életébe is. Az Országos Földbirtokrendező Tanács elnökeként ő irányíthatta az általa annak idején oly merészen támadott nagybirtokrendszer szétzúzását. Elnöke volt a falusi szegénység egy részét magába ölelő Nemzeti Parasztpártnak, tagja az országgyűlésnek, miniszteri posztokat töltött be, az Írószövetség elnökévé választották. Az új Magyarország közéletének egyik legtevékenyebb vezető személyisége volt.

Az állami szolgálatból visszavonulva írói és közéleti tevékenysége még színesebbé, szélesebb arányúvá lett, mint amilyen negyvenes éveiben volt. Rendszeresen járt az országot, irodalmi esteken, író-olvasó találkozókon vett részt, gondos figyelemmel kísérte a fiatal írók munkásságát. Szegeden is több alkalommal járt, szívesen beszélgetett nagy számú szegedi olvasójával és hívével; az ő író-olvasó találkozói ugyanis valójában közvetlen hangú, barátságos beszélgetések voltak. Irodalmi művei, a Próbátétel, a Pályamunkások, az Almáskert és főként a Balogh-család története című trilógiája a szocialista magyar irodalom nagyhatású dokumentuma.

Veres Péter szinte halála napjáig szívósan művelte önmagát. Elemi vitatkozó ereje, emberi tisztessége, széles látóköre, még bírálóból is tiszteltet váltott ki. Személyében tiszta tollú író, kipróbált segítség és tehetségű közéleti férfit és gondolkodót, felejtethetetlen, puritán embert gyászol az ország.

Elhunyt Váci Mihály

Hanoiból érkezett a tragikus hír, csütörtökön elhunyt Váci Mihály, Kossuth-díjas költő, aki magyar kulturális delegáció tagjaként tartózkodott Vietnámban. Negyvenhat éves volt, országgyűlési képviselő, az Új Írás szerkesztője. Váci Mihályt a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Írók Szövetsége saját halottjának tekintik.

A magyar irodalom kiváló személyiségétől Hanoiban ma, pénteken vesznek búcsút gyászszertartáson a Vietnami Demokratikus Köztársaság kormánya kulturális kapcsolatok bizottsága és a hanoi magyar nagykövetség vezetői és munkatársai. Intézkedés történt a költő holttestének hazaszállításáról.

Március 26-án érkezett a VDK fővárosába a magyar delegációval Váci Mihály, s hirtelen megbetegedett. Azonnal kórházba szállították, ahol megállapították, hogy váratlanul fellépett magas vérnyomása következtében agyvérzés érte. A vietnami orvosok mindent elkövettek meggyógyításáért, biztosították számára a szükséges kezelést. Három nap múlva visszanyerte eszméletét, és állapotában átmeneti javulás következett be. Április 7-én azonban vérnyomása ismét felszökött, és újabb agyvérzést kapott, s ez halálát okozta.

Lenin- emlék- bélyegek

Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából április 22-én 1 és 2 forintos névértékű bélyegeket hoz forgalomba a posta.

A bélyegek Zsitva Szabócs grafikus rajzai alapján az Állami Nyomdában készültek. Az 1 forintos bélyegen Fátzay Pálnak a Dozsa György úton álló Lenin-szobra látható, a 2 forintos bélyeg Lenin mellképét ábrázolja. (MTI)

Mindezt pedig azért kell emlegetni, mert a nagy hajtsza, meg az el nem ismerés könnyen kedvet szegheti azoknak, akiknek teljesítménye nemcsak a szakértelemről, de legalább annyira a kedvtől is függ. A jó hangulatú, amely az embernek szárnyat, az általa vezetett intézménynek jó programot adhat, meg a rossz hangulatú, amely viszont irányított, irányítottat — még ha egy intézmény is az — teljesen megbéníthat.

Az üzemi étkelés hiányzó joga? A túlórák el nem ismerése? Tulajdonképpen nem hibaórák a népművelés rendszerének nagy gépezetében. Nem hibaórák, ám mégis meglevő gondok, amelyek létükkel sok esetben akadályozzák a munkát.

Inkább előbb, mint utóbb, meg kell szüntetni őket!

A. L.

Hold helyett hektár

Érdekes és aktuális témáról tartott előadást tegnap délután a megyei tanács székházában Bacsa Imre: a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium Országos Földtani és Térképészeti Hivatalának osztályvezetője. A földnyilvántartás új rendszeréről, a katasztrális holdról hektárra áttéréséről. Mint ismeretes, Szeged és

Termelés és értékesítés

A téeszék társulásai, együttműködésük — A népi ellenőrzés vizsgálata

Ma már minden gazdálkodó, korszerűsége törekvő üzem előtt világos, hogy a mezőgazdaságban is elérkeztünk ahhoz a szakaszhoz, amikor a pénzkonzentráció, a beruházások életképessége évekre megszabhatja az üzem fejlődését, prosperitását. Kétségtelen az is, hogy a termelőszövetkezetek élnek is a lehetőséggel és igénybe vették, veszik az állami hiteleket, kedvezményeket nagyobb beruházások megvalósításához. Az ösztönözhető tartozik, enélkül nem is tudnának boldogulni, hiszen kevés még az olyan megcsilárdult közös gazdaság, ahol több milliónyi alappal; amortizációs, biztonsági alappal stb. rendelkeznek. Am, a legjobbak sem mondhatnak le, nem mondanak le a hitelek, az állami segítségről. Napjainkban megkülönböztetnünk kell a hitelpolitika jelentőségét, hiszen a bank nem minden szövetkezetnek, s nem minden „füttyszóra” adja a forintokat. Gyakran megesk, hogy jó néhány hitelszegény, gyengébb szövetkezet büsongva, eredménytelenül távozhat, várakozhat, mert nem kapta meg valamilyen beruházáshoz a segítséget.

Felismerték már azt is, hogy a kedvezőtlen lehetőségeken, adottságokon is változtatni tudnak, anélkül, hogy önállóságukat elvesztenék. „Kinőhetik” a minikereteket, változtathatnak deformálódott profiljukon, ha valamilyen „ügyes társulásba”, kooperációba lépnek. Régi törekvés az is a mezőgazdasági nagyüzemekben, hogy az árutermelést ne a leszűkített fogalom szerint értsék; betakarítják a termést és azzal vége. Annál inkább divatozik és helyesen divatozik az a szemlélet, amely a termelési folyamatot egészen az áru értékesítéséig, a fogyasztóig való eljuttatásig érti. Egynehány vállalat is rájött arra, hogy monopol helyzetét nem sokáig tarthatja, a termelővállalatok társulását, közreműködését nem igényli, ha kirekeszti őket az értékesítésből.

Napjainkban nagy lehetőségek, új szakasz előtt áll a mezőgazdaság. A termelőszövetkezetek a társulásokkal, a kooperációkkal beláthatatlan távlatokat teremthetnek. Hasznos és igen eredményes vizsgálódásról adtak számot tegnap a megyei népi ellenőrzési bizottság ülésén, ugyanis korábban megvizsgálták, jelenleg milyen tényezők fékezik meg a termelőszövetkezetek egymás közötti, illetve más szövetkezetekkel és az állami szektorhoz tartozó gazdaságokkal, vállalatokkal való társulások létesítését, különös tekintettel az élelmiszeripari, illetve áruértékesítési tevékenységekre. Arról sem feledkezett el a népi ellenőrzés, hogy megvizsgálja a már működő társulások gazdálkodását, értékelje, és megállapítsa, hogy a gazdaságosabb tevékenység megvalósításához melyek a legalkalmasabb társulási formák. Már azzal is nagy szolgálatot tettek, hogy összeállították a példatárt, amelyben feltérképezve megtalálhatók a Csongrád megyében és szűkebb pátriánkban, a szegedi tájban működő társulási formák.

Emellett azonban lényegesen több tapasztalattal szolgált a felmérés. Mint a vi-

tában is kiderült, napjainkban a jogi és közgazdasági feltételek és környezet a mezőgazdasági termelőszövetkezetek számára a legszerencsésebb így aztán termelési módszer, hogy a legtöbb az egyszerű együttműködő szövetkezeti társulás, jóval kevesebb a vállalat szerű „együttműködés”. A vállalatokban például csak egyetlenegy állami gazdaság, a felgyői található. Feldolgozó és kereskedelmi vállalat egy sincs. Merv a közgazdasági és jogi környezet, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezeti rendszerben működő vállalatok számára is.

A gazdaságirányítás reformja a mezőgazdasági nagyüzemek, elsősorban mezőgazdasági termelőszövetkezetek körében kitermelte az ideiglenes értékesítési együttműködésen túl a szervezett szerű horizontális kooperációt is, részben a viszonylagos pénzszegénység, részben a beruházási, a termelési koordináció, részben pe-

dig a beruházott eszközök hatékonyabb kihasználása érdekében.

A szervezetszerű kooperáció főbb formája megyénkben a mezőgazdasági termelőszövetkezetek között az önálló közös vállalkozás. Mutatkozik fejlődés a szervezetszerű vertikális kooperáció irányában is. Kétségtelen, hogy az elkövetkező években azok a termelőegységek, amelyek „kiesnek” a nagyobb társulásokból, kooperációkból, vállalkozásokból, nem érezhetik úgy a termelési biztonságot, mint azok a gazdaságok, amelyek tagjai egy-egy nagyobb kezdeményezésnek. A gyors változások korát éljük a mezőgazdaságban is. Szükség van a társulásokra, az együttműködésre, az együttes erőre. Éppen ezért helyes lenne, ha a még hiányzó jogszabályokat is megalkotnák e folyamat további segítéséhez.

Sz. L. I.

Válaszol az illetékes

Miért késelt a ruhatisztítás?

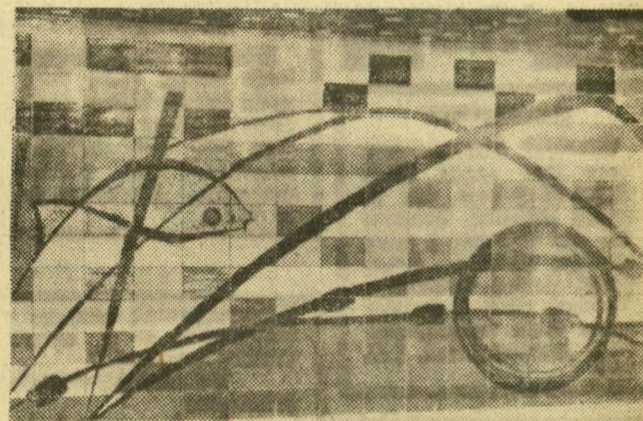
Áprilisi tréfának is rossz volt az, ami Bánky Kálmánnal történt, hogy tudnillik a Patyolat nem tisztította ki a vállalt határidőre ruháikat. Erről írt levelét Olvasóink írják rovatunkban április 8-án közöltük.

Most megérkezett válaszelevelében a Szegedi Patyolat Vállalat sajnálkozását fejezi ki a történetért. Nyári Mihály igazgató így ír: „Bánky Kálmánné (Szeged, Úttörő tér 31.) szám alatti lakos észrevétele mindenben fedi a valóságot, és nem szolgálhat mentségünkre az sem, hogy az ünnepeket megelőzően igen nagy mértékű tisztítási igénygel jelentkezett a lakosság, s ez okozta a határidők elcsúszását. Az ünnepek előtti napokon szinte mindenki tisztítási igénygel rohamozta meg vállalatunkat és mindenkinek az ünnepekre kellett volna a ruha. Ilyen körülmények között fordult bizony elő, hogy nem tudunk időben eleget tenni a vállalt kötelezettségnek. Mi sem szeretnénk, ha egész évben így menne a munka, maximálisan igyekszünk biztosítani a határidő betartását.”

Automata vasaló

Új, modern vasalóüzem műszaki átadása befejeződött csütörtökön a Szegedi Ruhagyárban. Az üzemben többek között dán gyártmányú karusszel rendszerű vasalóprést szereltek fel, amely egyszerre 50–60 kisebb ruhadarabot vasal, mindössze két munkás közreműködésével. Az ára meghaladja a félmillió forintot. Az üzem egy másik, s egyben legkorszerűbb gépe programvezérléssel működik. Közvetlen emberi beavatkozás nélkül vasalja a ruhát, elektromos egységbe betáplálták a műveletek sorrendjét, az előírt hőfokot, a nyomási időt, az ennek megfelelően látja el feladatát.

Szeged szobrai

Szegedi szimbólum

(220.) A Tisza-parti Sellőház előcsarnokában látható Végvári Gyula kerámia faliképe. Az alkotást 1962-ben állították fel.

PÉNTEK,
1970. ÁPRILIS 17.

DEL MAGYARORSZÁG 5

SE EBÉD, SE TÚLÓRA

Ebédelni általában mindenki szokott, s aki dolgozik, rendszerint a munkahelyén ebédel. Nemcsak bevált, de a megteremtett jó feltételek miatt nagyon elterjedt szokás ez. Alig van olyan munkába járó, aki ne az üzemi konyhák főztjét enné. Kivéve a népművelőket, akiket — hiába a kérés, könyörgés — nem szokás befogadni az iskolai, óvodai ebédfogyasztók közé.

Túlórázni, munkaidejét ilyen és olyan okok miatt megoldani, mindenki szokott. Nem törvényen túli dolog a munkásorák megnyújtása, s ahogy illik, a ráadás időkre ráadás fizetést írnak elő bizonyos paragrafusok.

Kivéve a népművelőket, akik — miután annak idején a kötetlen munkaidőben dolgozók kategóriájába soroltak — soha egyetlen fillérrel sem kaptak többet az eleve megállapítottnál.

Két sajátos — netalán: kirívó — példa: két sérelem. S egyúttal két olyan téma, amelyet most, a régóta beharangozott, s egyre inkább várt népművelési konferencia előtt nem lehet nem felvetni.

Nézzük csak ismét az első példát! Mint dolgozó ember, hova is tartozik a népművelő? Státusza szerint az illetékes tanács illetékes művelődésügyi osztályához, ám munkája szerint a rábizott „kultúregység” köteleibe. Kötelességei szerint tehát kettős kötésű — „számáddal” tartozik mind fel-

ügyeleti szervének, mind pedig munkahelyének — jogai szerint viszont nemigen van listára véve sem itt, sem ott. Ha kicsit komikusan is, de jól mutatja ezt a felelősséget a bevezetőben említett „ebédtelenség”, amelynek igazolására többek között az újszegedi November 7. Művelődési Központ alkalmazottai tudják felhozni saját példájukat.

Ami pedig a másodikra említett „túlórátlanságot” illeti, ez még az előbbinél is nagyobb — feltétlenül orvoslásra váró — sérelem. Mert egy gyári munkás jó szívú vezetője még csak el-el fogad köszönetnek egy más asztaloktól elparancsolt népművelőt, ám arra, hogy a kora reggeltől késő estig végzett munkát a kitöltött órák szerint megfizesse, egy költségvetés gazdája sem vállalkozik.

Példák kellenek? Hányzor van az, hogy már reggel 7-kor befut valaki szállítmány, amelynek fogadása, lepakoltatása a művelődési ház, központi munkáinak a dolga; hányzor van az, hogy az egyik rendezvény nyomainak eltüntetésével, meg a következő műsor előkészítésével telik el az egész nap; s hányzor van az, hogy az átszaladgált, áttelefonált nap után csak éjfél tájban jut ágyba a terem- és műsorrendező.

Bizony, hétről hétre kijut néhány ilyen „kettős műszak”.